

Uittreksel verslag F&V 13 maart 2013

B.1. Eindrapport van de visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'

Dhr. Luhoff (D66):

- Is voor herindeling om de gemeente groot genoeg te maken om de uitdagingen aan te kunnen.
- Wil snel een duidelijke gezamenlijke koers in Groningen. Stad en regio zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De gemeente moet een open houding aannemen om krachten te bundelen.
- Ziet nieuwe mogelijkheden voor kleinschaligheid door de toegankelijkheid van bestuur te verbeteren en inwoners hun eigen woonomgeving meer te laten inrichten. Soms vormt de wijk of buurt de lokale identiteit en niet de overheid.
- Plaatst vraagtekens van de uitgangspunten uit te gaan van bestaande samenwerkingsverbanden en de provinciegrenzen. Een landsdeel kan beter focussen op de strategische koers van Noord-Nederland.
- Verwacht dat het de komende jaren een belangrijk onderwerp zal zijn. Het gesprek met de inwoners moet ook plaats gaan vinden.

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Ziet een tegenstelling tussen de wens dichterbij de burger te staan door decentralisatie en de daaruit voortvloeiende noodzaak tot schaalvergroting.
- Is niet per definitie voor herindeling, maar beaamt dat er grote uitdagingen op gemeenten afkomen. De afweging of gemeenten dat aankunnen, moeten raden afzonderlijk maken.
- Schrikt van de conclusie dat het in de provincie ontbreekt aan regie en visie. Welke rol heeft het college gespeeld en kan het gaan spelen? Hoe organiseert het college de gewenste tegenmacht? Het is een spanningsveld om als grote stad in de regio een constructieve én open houding aan te nemen.
- Vraagt zich af of de korte termijn reëel is waarop de provincie een duidelijk antwoord wil hebben van alle raden. Hoe ziet het college dat?
- Informeert of er een provinciaal stappenplan is of wanneer het er komt.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Begrijpt het voorstel Meerstad bij de stad in te delen. De samenwerking met Ten Boer loopt nu al goed. Harenaren zien het niet allemaal zitten bij de grote stad te gaan horen.
- Vindt dat het mandaat van inwoners ontbreekt en wel de basis zou moeten zijn.
- Pleit voor een uitgebreide en zorgvuldige discussie over de voor- en nadelen, uitmondend in een bindend referendum bij de komende raadsverkiezingen.
- Maakte al vaker opmerkingen over de moeizame relatie tussen het stadsbestuur en de provincie.
- Vindt de stad bescheidenheid passen in de discussie en een opstelling als behulpzame grote broer.

Dhr. Koops (CDA):

- Sluit grotendeels aan bij de SP.
- Vindt dat het een proces van onderop moet zijn, terwijl de brief het omgekeerde voorstelt. Burgers moeten geïnformeerd kunnen participeren; de gemeenteraad past bescheidenheid.
- Vraagt zich af of schaalvergroting door herindeling wel de oplossing is voor de terecht gesignaleerde problemen. Herindeling zal niet per se verhelpen dat er sprake is van forse afboekingen, lage inkomens en een mismatch op de arbeidsmarkt.
- Wil graag een indicatie van de kosten van herindeling voordat het proces onomkeerbaar start.
- Noemt Ten Boer als voorbeeld hoe je ambtelijke kwaliteit en kostenbeheersing kunt bereiken zonder een grote cultuurschok. Wat gebeurt er als je inwoners niet meekrijgt met een herindeling?
- Vindt het advies voorbijgaan aan de krimp. Is het ministerie straks tevreden met gemeenten van enkele tienduizenden inwoners?

- Vindt als oplossing meer voor de hand liggen om intensiever samen te werken, niet langer te concurreren en één gezamenlijke provinciale visie te ontwikkelen.
- Vraagt of er ook kansen zitten in de onevenwichtigheid in bestuurskracht tussen stad en Ommeland.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Beperkt zich tot het voorgestelde cluster Groningen-Ten Boer-Haren en vindt ook daar bescheidenheid passen. Andere gemeenten moeten de tijd krijgen zich uit te spreken en contact met hun burgers op te nemen.
- Vindt de planning tot 2017 strak en wil zich niet onder druk laten zetten door dreigende taal over gemeenten die niet mee zouden willen gaan.
- Vraagt wie bij een patstelling doorzettingsmacht heeft in het proces.
- Beamt dat de verantwoordelijkheid voor de financiële begrenzing bij de decentralisaties bij het Rijk ligt en nergens anders.

Dhr. Moes (PvdA):

- Hecht aan een sterke overheid met bestuurskracht, deskundigheid, slagvaardigheid en flexibiliteit. Dit vergt schaalgrootte, maar een sterke overheid is niet per definitie een grote.
- Noemt als voorbeeld Oldambt, voortgekomen uit drie arme gemeenten. Inwonertal staat niet per definitie gelijk aan bestuurskracht.
- Wil het doel van bestuurskracht niet verwarren met het middel van schaalvergroting. Samenwerken in de regio Groningen-Assen, Meerstad en de Veiligheidsregio zijn ook goede middelen. Ook na een eventuele herindeling zullen er waarschijnlijk samenwerkingsverbanden blijven.
- Pleit ervoor de bestuurscultuur af te stemmen op de ervaren identiteit van dorpen en wijken door mensen op te zoeken.
- Ziet weinig heil in opgelegde herindeling of samenwerking. Meerwaarde moet de doorslag geven.
- Vindt dat de stad een belangstellende en luisterende houding aan zou moeten nemen tegenover andere gemeenten en om zo van elkaar te leren zonder op te dringen.
- Wacht daarom met een inhoudelijke reactie wat betreft gemeentegrenzen om de discussie over kwaliteit te laten gaan.
- Is van mening dat de provincie nog meer dan nu procesregisseur kan zijn en een gezamenlijke agenda moet faciliteren. Het bij elkaar brengen van schoolbesturen verhoogt nu al de kwaliteit.

Mw. De Wrede (Partij voor de Dieren):

- Vraagt zich af of het er beter op wordt wanneer Groningen nog maar zes gemeenten zal tellen.
- Wijst erop dat politici en ambtenaren in een kleinere gemeente dichterbij de burger staan.
- Vraagt zich af of managers en ambtenaren van heringedeelde gemeenten wel binding met de streek hebben en vreest dat economische belangen nog belangrijker worden. Bedrijfsmatig gerunde grote gemeenten vergroten bovendien het risico op prestigeprojecten.
- Wijst erop dat fusies in het bedrijfsleven, onderwijs en bij corporaties vaak mislukken.
- Haalt een onderzoek uit 2010 aan, waaruit blijkt dat tot zeven jaar na de herindeling ambtenaren vaker ziek zijn en de uitgaven hoger uitvallen. Maken fusieproblemen het uitvoeren van complexe taken niet juist moeilijker? Geld en energie kunnen beter gestoken worden in het transparanter en effectiever maken van bestaande samenwerkingsverbanden.
- Ziet meer in initiatieven van onderaf.
- Heeft de indruk dat de gemeentelijke herindeling voortvloeit uit de wens tot landsdelen.
- Wil dat de noodzaak beter en de doelen helderder worden geformuleerd.
- Vindt dat burgers het laatste woord moeten hebben en is voor een referendum.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Vindt dat de lokale identiteit van inwoners behouden moet blijven.
- Kan zich voorstellen bij herindeling over provinciegrenzen heen te kijken wanneer de landsdelen er komen.
- Vindt dat de stad een open houding moet hebben, maar ook haar centrale regiofunctie uit

moet oefenen om de regio op de kaart te zetten.

- Juicht de huidige discussie toe in het licht van de decentralisaties en het toenemend aantal taken.
- Is blij met het advies Meerstad bij Groningen in te delen.

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Betwijfelt of herindeling met Ten Boer en Haren wel efficiëntie oplevert. Groningen zit al boven de honderdduizend inwoners, de samenwerking met Ten Boer loopt goed en Haren neigt eerder naar Tynaarlo.
- Pleit voor een respectvolle en afwachtende houding richting andere gemeenten.
- Wil de vraag over herindeling bij de inwoners neerleggen. Het speelde nog niet tijdens de vorige verkiezingen.
- Vindt de gestelde datum niet heilig en wil de tijd nemen alle gemeenten en inwoners herindeling goed te laten overdenken.

Wethouder Van der Schaaf:

- Constataert dat alle gemeenten worstelen met de decentralisaties met taakstellingen. Het Rijk wil grotere gemeenten om nieuwe taken uit te kunnen voeren. Die ontwikkeling van bovenaf dwingt tot nadenken over schaalgrootte en versnelling van het proces van onderop.
- Ziet ook het dilemma tussen dicht bij burgers staan en grotere gemeenten. Groningen zou opeens plattelandsgebieden kunnen bevatten. Het rapport zoekt een middenweg in de tegenstelling.
- Trekt zich de conclusie aan dat bestuurders in de provincie onvoldoende samenwerken, geen gezamenlijke visie en antwoorden op uitdagingen hebben en zo belangen van inwoners schaden.
- Doet er alles aan de goede verstandhouding in de regio in stand te houden en de samenwerking tussen stads- en provinciebestuur te verbeteren.
- Ziet een belangrijke regierol voor de provincie in samenwerking, maar goede samenwerking is de verantwoordelijkheid van alle besturen.
- Verwacht niet met een andere bestuurscultuur in een keer de eeuwenoude tegenstelling tussen stad en Ommeland op te lossen, maar ziet het als een belangrijke opgave de verhoudingen te verbeteren.
- Stelt dat het vorige college daar al aan werkte. Dit rapport is een stevige duw in de rug.
- Denkt dat een opstelling als grote behulpzame broer als bemoeizuchtig kan worden ervaren.
- Wil een uitnodigende houding aannemen als stad, die graag in gesprek wil treden met andere gemeenten.
- Heeft goede ervaringen met samenwerkingsverbanden, zoals de regiovisie en de constructie met Ten Boer. Anderzijds zorgt de lappendeken voor onoverzichtelijkheid en een democratisch tekort.
- Vindt het niet passen dat de stad nu een voorkeur uitsprekt welke gemeenten samen zouden moeten gaan en wil zich open opstellen. Gemeenten moeten zelf afwegen hoe hun bevolking te betrekken.
- Wil goed nadenken over de positionering van de stad in het steeds belangrijker wordende Daily Urban System, waar ook Assen onder valt.
- Stelt voor na overleg met onder meer andere gemeenten een collegebrief te sturen over hoe het college tegen de materie aankijkt.
- Wil daarin de stemmen in andere raden meenemen, maar weet niet of de aanlevertermijn van zeventien dagen dan gehaald kan worden.
- Laat zich niet onder druk zetten door tijdschema's en zal op basis van de discussies en reacties in de hele provincie bezien welk tempo het proces zal krijgen.